

RUTA DE SENDEIRISMO
VÍA ROMANA XIX-XX
polo concello do Corgo

Organiza:

ARUMES

ASOCIACIÓN
CULTURAL

Asociación Cultural Arumes

Colabora:

Concello do Corgo

ÍNDICE

	<u>Páxina</u>
Introdución	1
Tramo I: Pazo de Piñeiro (Santo Estevo de Folgosa)-Igrexa de Franqueán	2
Tramo II: Igrexa de Franqueán-Serín (O Corgo)	4
Tramo III: Serín (O Corgo)-Carballeira de Arxemil	6
Tramo IV: Carballeira de Arxemil-Coeo	8

INTRODUCCIÓN

O concello do Corgo está atravesado na actualidade polas principais vías de comunicación da provincia. Este feito non é unha novidade porque xa hai dous mil anos atravesaban O Corgo persoas e mercadorías por unha vía que comunicaba as cidades romanas de Lucus Augusti (Lugo) con Asturica Augusta (Astorga). Este tramo é coincidente nas *vías romanas XIX e XX* do Itinerario de Antonino.

Esta vía é o fío condutor dunha fermosa ruta de sendeirismo coas seguintes características técnicas.

- Lonxitude: 14.650 m
- Tempo aproximado: 4 h (tendo en conta as paradas e desvíos recomendados neste caderno).

A ruta está dividida en catro tramos, podendo realizarse tamén en dous días (tramos I e II o primeiro e III e IV o segundo día) ou acurtala facendo os tramos centrais (II e III).

Nos mapas seguintes indícase con liña continua vermella o percorrido da ruta, mentres que a liña discontinua describe tramos de vía romana non coincidentes coa ruta de sendeirismo.

Agradecemos a colaboración do *Concello do Corgo* e o asesoramento técnico de *Javier Gómez Vila¹* e *Felipe Arias Vilas*.

Asociación Cultural Arumes

¹ Gómez Vila, Javier. *Vías romanas de la Provincia de Lugo*. USC, 2005.

TRAMO I: PAZO DE PIÑEIRO (SANTO ESTEVO DE FOLGOSA)-IGREXA DE FRANQUEÁN

Trazado:

Datos técnicos:

- Lonxitude: 3.450 m
- Tempo aproximado: 55 min

Comentarios:

A ruta sae do pazo de Piñeiro e atravesa fragas de árbores autóctonas mediante un camiño sen asfaltar. Únese á vía romana preto de Monte de Silva para volver a desviarse polo muíño de Lucas por mor dun tramo de vía intransitábel ao atravesar o rego da Campa. O tramo remata na igrexa de Franqueán, onde se atopou un miliario dedicado a Marco Aurelio Caro, hoxe no Museo Provincial de Lugo.

Puntos sinalados no mapa:

1. Pazo de piñeiro (Santo Estevo de Folgosa). Consta dun patio rectangular rodeado por unha arcada e dunha fermosa galería en forma de L. Na fachada principal destaca un escudo de armas de grandes dimensións baixo unha coroa marquesal.
2. Fraga de árbores autóctonas, onde abundan os carballos.
3. Muíño de Lucas no rego da Campa (hoxe en desuso).
4. Igrexa parroquial de Franqueán. De estilo románico, data do 1233. A fachada, de excepcional beleza, garda no seu tímpano restos de inscricións.

Outros puntos de interese:

- ❖ Casa grande cun fermoso portón de entrada e unha balconada en Cima de Vila (Franqueán).
- ❖ Necrópole de Franqueán a carón da igrexa parroquial. Vestixios de tumbas realizadas con lousas.

TRAMO II: IGREXA DE FRANQUEÁN-SERÍN (O CORGO)

Trazado:

Datos técnicos:

- Lonxitude: 4.000 m
- Tempo aproximado: 1 h e 5 min

Comentarios:

O tramo sae da igrexa de Franqueán e desvíase durante un curto traxecto por mor dunha corredoira intransitábel pola vexetación. Uns 350 m despois da ponte da Veiga, a ruta volve a desviarse da vía romana para pasar por Castrillón e Serín e fuxir do futuro parque empresarial do Corgo.

Puntos sinalados no mapa:

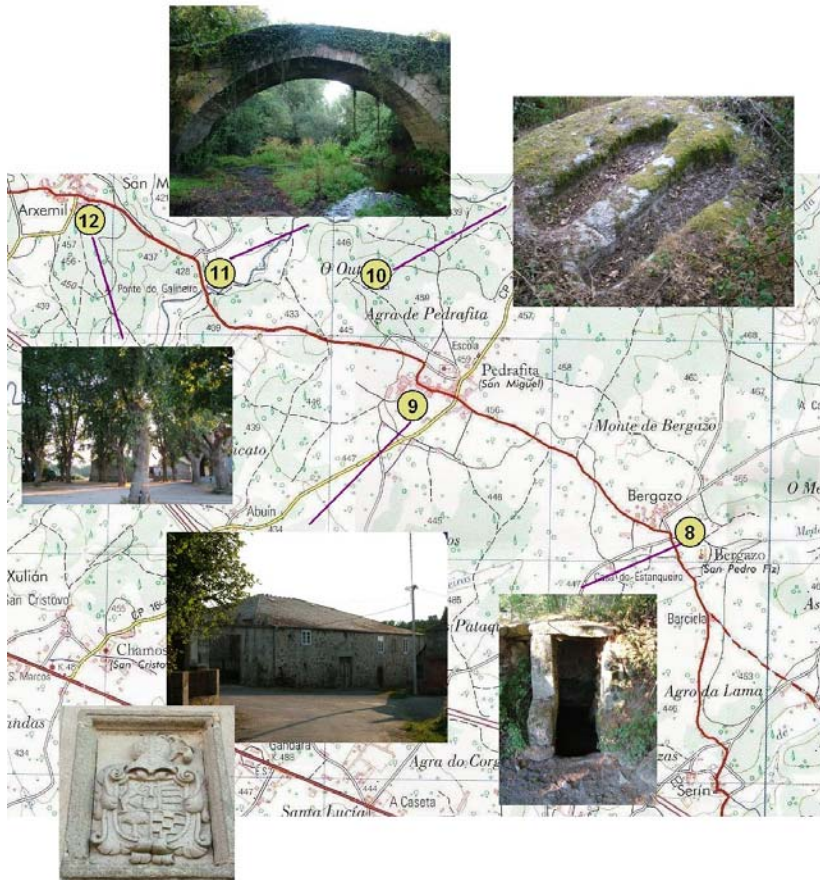
5. Castro romanizado e datado aproximadamente no século I (Castrillón), que ocupa o cumio dun outeiro, cun amplo antecastro ao sueste. Defendido por terrapléns altos, presenta restos de murallas. O castro está ocupado por unha fermosa carballeira e unha igrexa románica famosa pola romería de San Bernabé. Diante da fachada principal atopamos un miliario de granito formando parte dunha mesa de altar.
6. Fonte, lavadeiro e pequena área de lecer a carón da capela anterior.
7. Casa con escudo en Serín (O Corgo). Edificación rectangular con dúas plantas e acceso á primeira por medio de escaleira exterior integrada nun porche.

Outros puntos de interese:

- ❖ Casa grande de Serín. Preto da ruta de sendeirismo atópase unha casa grande de planta rectangular cun muro alto e un pombal.

TRAMO III: SERÍN (O CORGO)-CARBALLEIRA DE ARXEMIL

Trazado:

Datos técnicos:

- Lonxitude: 4.600 m
- Tempo aproximado: 1 h e 15 min

Comentarios:

A ruta de sendeirismo volve a enlazar coa vía romana no lugar da Barciela (Bergazo). Despois de Pedrafita recoméndase facer un desvío na ruta para visitar dous sartegos. O tramo remata en Arxemil, onde apareceron dous miliarios de granito, un deles dedicado ao emperador Adriano. Os dous están conservados no Museo Provincial de Lugo.

Puntos sinalados no mapa:

8. Fonte en Bergazo, empregada como bebedeiro de gando.
9. Casa de Ulloa ou “casa do fondo da vila” (Pedrafita). Conta co escudo de armas dos Ulloa na fachada do camiño e unha solaina sostida por catro esteos octogonais de pedra á que se accede por unha escaleira cunha interesante baranda de pedra, na parte posterior.
10. Sartegos da Groba (Pedrafita). Parella de sartegos altomedievais antropomorfos escavados en rocha granítica.
11. Ponte de galiñeiros (Arxemil). Ponte medieval de sillería, dun só van, resolto mediante un arco de medio punto de 11,6 m de luz, cunha rasante superior alombada.
12. Carballeira de Arxemil (lugar onde se celebran as festas parroquiais).

Outros puntos de interese:

- ❖ Igrexias parroquiais de Bergazo (situada nun castro), Pedrafita e Arxemil.

TRAMO IV: CARBALLEIRA DE ARXEMIL-COEO

Trazado:

Datos técnicos:

- Lonxitude: 2.600 m
- Tempo aproximado: 45 min

Comentarios:

Un anaco antes de chegar ao barrio de Quintela (San Bartolomeu de Chamoso) a ruta de sendeirismo desvíase da vía romana ata Coeo para desfrutar dun camiño sen asfaltar con grandes cualidades paisaxísticas. A maiores desto, recoméndase o desvío xa que o trazado da vía romana descurre hoxe a carón da autovía A 6 por un camiño lateral intransitábel pola vexetación. O tramo e a ruta remata en San Vicente de Coeo (concello de Lugo).

Puntos sinalados no mapa:

13. Miliario de granito situado ao pé do camiño, como parte integrante do muro dunha finca. Está cristianizado con dúas cruces gravadas no propio miliario.
14. Castiñeiro de grandes dimensións, situado á beira do camiño un anaco antes do desvío da vía romana.

Outros puntos de interese:

- ❖ Igrexa parroquial e casona en Coeo.

Textos e fotografías: Mario Otero Iglesias

Os nosos obxectivos:

- Dinamizar a vida cultural do concello.
- Defensa e posta en valor do noso patrimonio.
- Actividades culturais-informativas (conferencias, proxeccións, mesas redondas...).
- Actividades en contacto coa natureza (rutas de sendeirismo, visitas culturais...).
- Actividades deportivas.
- Outras.

Teléfono: 652 360 518

E-mail: arumescorgo@gmail.com